

Η Γ΄ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΕΝ ΕΦΕΣΩ *

ΕΠΙ ΤΗ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ (43 -1931)

41. Ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς καταδίκης τοῦ αἰρετικοῦ τὰ περὶ τὸν ναὸν συνωστιζόμενα πλήθη ὑπεδέχθησαν αὐτὴν μετ' ἀλαλαγμοῦ νίκης καὶ συνώδευσαν τοὺς πατέρας εἰς τὰ καταλύματα αὐτῶν λαμπαδηφοροῦντες, προπορευομένων καὶ γυναικῶν ἔχουσῶν θυμιατήρια ¹. Λίαν πρῶτ' ἡ καταδικὴ ἐτοιχοκλήθη εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ δημόσιος κήρυξ ἀνήγγελλεν αὐτὴν εἰς τὰς πλατείας τῆς πόλεως ². εἰς αὐτὸν δ' ἐκοινοποιήθη ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Συνόδου ὑπὸ τὸν ἐξῆς τραχύτατον τύπον: «Ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ θεία χάριτι κατὰ τὸ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχριστῶν ἡμῶν βασιλέων συγκροτηθεῖσα ἐν τῇ Ἐφεσίῳ μητροπόλει, ἐπιστέλλει Νεστορίῳ, νέῳ Ἰούδα. Γίνωσκε σεαυτὸν, διὰ τὰ δυσσεβῆ σου κηρύγματα καὶ τὴν πρὸς τοὺς κανόνας ἀπειθειαν, κατὰ τὰ δοκοῦντα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς θεσμοῖς, ἰουνίου μηνὸς τοῦ ἐνεστῶτος δευτέρου καὶ εἰκάδι, παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καθηρῆσθαι καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ βαθμοῦ ὑπάρχειν ἄλλότριον» ³. Τὸ αἰτιολογικὸν τῆς καταδίκης εἶνε διπλοῦν, αἰρετικὴ κακοδοξία καὶ περιφρόνησις τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας διὰ τῆς ἀρνήσεως νὰ προσέλθῃ πρὸς ἀπολογία ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τῆς Ἐκκλησίας. Αὐθήμερον ἡ Σύνοδος ἔγραψεν ἐπιστολὰς πρὸς τὸν κληρὸν τῆς Κπόλεως καὶ ἰδίᾳ τοὺς οἰκονόμους τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας, ἀνακοινοῦσα περὶ τῆς καταδίκης τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶν καὶ συνιστῶσα τὴν φύλαξιν τῆς ἐκκλησιακῆς περιουσίας, δι' ἣν καθιστᾷ αὐτοὺς ὑπευθύνους ἐνώπιον τοῦ μέλλοντος νὰ ἐκλεγῇ νέου ἐπισκόπου τῆς πρωτεύουσας ⁴. Ὁ δὲ Κύριλλος ἔγραψε μὲν θριαμβεύων πρὸς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπισκόπους τῆς Αἰγύπτου, τοὺς ἄλλους κληρικοὺς καὶ τὸν λαὸν καὶ πρὸς τοὺς μοναχοὺς ⁵, ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τινὰς φίλους ἐν Κπόλει—πάντως τοὺς ἰδίους

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους σελ. 212.

1. Mansi IV, c. 1241.

2. Mansi IV, c. 1264.

3. Mansi IV, c. 1228. Οὐδεμία οὐδ' ἐνταῦθα μνεία τῆς ἐν Ρώμῃ ἢ ἀλαχοῦ καταδίκης.

4. Mansi αὐτόθι. Τοιοῦτό τι συνέβη καὶ κατὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ Μέμονος. Schwartz I, 1, 7, p. 67-68.

5. Mansi IV, c. 1241-1245.

ἀποκρισαρίους καὶ δύο αἰγυπτίους ἐπισκόπους, παραμείναντας ἐκατὶ μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν ἐν Ρώμῃ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἀποφίσεων ἀπὸ τοῦ δεκεμβρίου τοῦ 430 — καὶ πρὸς τὸν Δαλμάτιον, οὗ καθίστη προσεκτικὸς κατὰ τῶν διαδόσεων τῶν ἀντιπάλων — τῶν περὶ τὸν Νεστόριον — δικαιολογούντων τὴν ἄρνησιν αὐτῶν νὰ παραστῶσιν εἰς τὴν Σύνοδον πρὶν ἔλθωσιν οἱ περὶ τὸν Ἀντιοχείας ἀνεκοίνου δ' ὅτι παρὰ τοῦ Κανδιδιανοῦ ἀπεστάλη πρὸς τὸν βασιλέα ἔκθεσις τῶν γενομένων καὶ προέτρεπεν αὐτοὺς νὰ παρακολουθῶσι τὰς ἐνεργείας τῶν ἀντιπάλων καὶ καταστήσωσι γνωστὸν ὅπου δεῖ ὅτι τὰ ἐπίσημα Πρακτικὰ δὲν διευτυπώθησαν ἔτι καὶ ἐκ τούτου οὐδὲ ἢ πρὸς τὸν βασιλέα ἔκθεσις ἀπεστάλη ἢ περαιτέρω ὅμως βραδύτης τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν θὰ σημαίη ὅτι ἐνιεύθεν κωλύεται ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν¹. Ἡ σύνταξις τῶν Πρακτικῶν τῆς μετὰ τοσαύτης σπουδῆς, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, γενομένης ἐργασίας δὲν ἦτο εὐκολον ἔργον. Ἐπρεπε νὰ ὑπολογισθῶσι πολλὰ πράγματα καὶ δὴ ἡ ἀντίδρασις τοῦ Κανδιδιανοῦ, ἡ διαμαρτυρία 68 ἐπισκόπων κατὰ τῆς περὶ τὴν ἔναρξιν τῆς Συνόδου σπουδῆς, ἡ στάσις τῶν ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἀναμενομένων «Ἀνατολικῶν» καὶ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ πάπα. Ἐβεβαίου δ' ὁ Κύριλλος τοὺς φίλους του ὅτι δῆθεν ὁ Ἀντιοχείας πρὸ πολλοῦ εἶχε γράψει δυσμενεστάτην πρὸς τὸν Νεστόριον ἐπιστολήν* ἐπιτιμῶν αὐτῷ διὰ τὰ δυσεβῆ του διδάγματα, ὅτι δὲ ἡ βραδύτης τοῦ Ἰωάννου προῆλθεν ἐκ τῆς ἐπιθυμίας αὐτοῦ νὰ μὴ παρίσταται εἰς τὴν καταδίκην φίλου του καὶ ἐκλεγέντος ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ διοικήσεως². Οἱ περὶ τὸν Κύριλλον ἀνέλαβον ἐπίσης νὰ διατηρήσωσιν ἐπὶ τόπου ζωρὸν τὸ κατὰ τοῦ Νεστορίου πάθος παρὰ τῷ λαῷ τῆς Ἐφέσου· ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐπαύριον τῆς καταδίκης διὰ λόγων ἐπ' ἐκκλησίας ἰάφοροι ἐπίσκοποι, ὡς Ρηγίνος ὁ Κύπρου, Ἀκάκιος ὁ Μελιτηνῆς καὶ αὐτὸς ὁ Κύ-

1. Mansi IV. c. 1232 : «Ἐπειδὴ οὖν, ὡς ἔμαθον, ἀννήχθησαν ἀναφοραὶ παρὰ τοῦ Κανδιδιανοῦ, νῆψατε, διδάσκοντες ὅτι οὕτω τὰ υπομνηματα ἐτελεώθησαν ἐν χάριται· διὸ οὐκ ἠδυνήθημεν οὔτε τὴν ἀναφορὰν πέμψαι. . . Ἄν τοῖνον βραδύνη ἢ τῶν υπομνημάτων καὶ τῆς ἀναφορᾶς ἄφιξις, γινώσκετε ὅτι οὐ συγχωρούμεθα πέμψαι».

2. Mansi IV. c. 1230. Ἡ ἐξήγησις αὕτη τῆς βραδύτητος τοῦ Ἰωάννου εἶνε πάντῃ ἀστήρικτος, ὡς καὶ ἡ ἄλλη, ὅτι εἶνε ἠμόφρων πρὸς τὸν Νεστόριον, ἔτι δὲ ὅτι αὐτὸς οὗτος ἔγραψε τῷ Ἀντιοχείας νὰ βραδύνη τὸ παράλογον τῆς ἐξηγήσεως ταύτης εἶνε πρόδηλον· διότι αὐτὰ ταῦτα ἀκριβῶς ἐπέβαλλον εἰς μὲν τὸν Νεστόριον νὰ ἐπιζητῇ τὴν ταχέαν τῶν Ἀνατολικῶν ἀφίξιν, εἰς δὲ τὸν Ἰωάννην νὰ ἐπισπεύσῃ αὐτὴν ὅπως σώσῃ τὸν «ἠμόφρονα» ἀπὸ τῆς καταδίκης καὶ προστῇ τῆς συνόδου ὡς ἐνδεδειγμένους αὐτῆς πρόεδρος.

ριλλος διέσυρον καὶ διεπόμευον τὸν καταδικασθέντα αἰρετικόν¹.—Τὴν 23 Ἰουλίου ὁ Κανδιδιανὸς ἀπέστειλε πρὸς τὸν Θεοδοσίον ἔκθεσιν τῶν γενομένων καὶ ἀντίγραφον τῆς καταδίκης, ἀποσπάσας ἐκ τῶν τοιχοκολληθέντων δι' ἐγγράφου δ' ἀνακοινώσεως καθίστη τοὺς συνοδικοὺς ὑπευθύνους διὰ πᾶσαν ἐνέργειαν, ἀντιβαίνουσαν «πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν βασιλέων προσταχθέντα», συνεκράτησε δὲ καὶ τοὺς περὶ τὸν Νεστόριον ἀπὸ παντὸς ἀντιποίνου μέχρι τῆς ἀφίξεως τῶν Ἀνατολικῶν². Ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ τὸν Νεστόριον δέκα μητροπολίται³ αὐθημερὸν ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα ἔκθεσιν, δι' ἧς δικαιολογοῦντες τὴν μὴ συμμετοχὴν των εἰς τὴν Σύνοδον—ὅπως μὴ παραβῶσι τὴν βασιλικὴν ἐντολὴν καὶ ἀναμείνωσι τοὺς ἔξ Ἀνατολῆς καὶ Ἰταλίας καὶ Σικελίας, πρὸς ἀποτελέσειν κοινου ἁπάσης τῆς Ἐκκλησίας συνεδρίου,—ἐπιρρίπτουσι τὴν εὐθύνην τῶν γενομένων εἰς τοὺς «αἰγυπτίους καὶ ἄσιανους», οἵτινες αὐθαγέτως καὶ ἐχθρικῶς, αὐτὸ τοῦτο «βαρβάρως» πρὸς αὐτοὺς πολιτευθέντες ἀπ' ἀρχῆς ἐν Ἐφέσῳ, διὰ δὲ τοῦ περὶ αὐτοὺς ὄχλου τῶν λαϊκῶν καὶ μοναχῶν τὴν ἠουχίαν καὶ τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἀσφάλειαν συνταράξαντες καὶ τὴν ζωὴν ἐπι ἀπειλήσαντες, κατὰ παράβασιν τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καθ' ἑαυτοὺς συνηθροίσθησαν καὶ «μετὰ ἀκλήτων ἐπισκόπων» συνεδριάσαντες «ἄλλότρια» τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας εἰργάσαντο· τέλος δ' ἐπικαλοῦνται τὴν βασιλικὴν ἐπέμβασιν πρὸς προσωπικὴν αὐτῶν ἀσφάλειαν καὶ πρὸς ἀνενόηλητον καὶ ἀμερόληπτον ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τῆς Συνόδου διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως μὲν τῶν ξένων πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο στοιχείων—τῶν μοναχῶν καὶ ἀκλήτων ἐπισκόπων—διὰ τοῦ περιορισμοῦ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνοδικῶν εἰς τοὺς κληθέντας μητροπολίτας, συνοδευομένους ὑπὸ δύο ἐπισκόπων ἕξ ἐκάστης διοικήσεως «ἐκκρίτων καὶ δυναμένων τὰ τοιαῦτα εἰδέναι ζητήματα» ἄλλως παρακαλοῦσιν ὅπως ἐπιτραπῇ εἰς αὐτοὺς νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὰ ἴδια.⁴

1. Mansi IV, c. 1245—1248. Ὁ Ἰουλλιος δὲ αὐτὸς βιαιότατον ἐξεφώνησε λόγον, ὀνομάσας τὸν Νεστόριον Ἰουδαῖζοντα καὶ ἀρνούμενον τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ.

2. Mansi IV, c. 1264.

3. Mansi IV, c. 1232—1236 καὶ 1277—1280 καὶ Schwartz I, I, 5, p. 13—14. Κατὰ τὸν παλαιότατον κώδικα τοῦ Monte-Casino τὴν ἔκθεσιν ταύτην ὑπέγραψαν καὶ οἱ ἐπίσκοποι Πέργης Βερνιανός, Σαρδεῶν Μαιώνιος, Κυζικίου Δαλμάτιος, Τραϊανουπόλεως Πέτρος, Σαρδικῆς Ἰουλιανός, Ἀφροδισιάδος Κύρος «καὶ πάντες οἱ ἄλλοι, οἵ ἦσαν, ὁμοίως ὑπέγραψαν».

4. Mansi αὐτόθι.

42. Τὴν 26 ἰουλίου ἐφθάσαν τέλος εἰς Ἐφέσον οἱ «Ἀνατολικοὶ» μετὰ τοῦ Ἀντιοχείας Ἰωάννου ἐξηγήσαντες τὴν βραδύτητα αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ τῇ ὄλῃ διοικήσει τῆς Ἀνατολῆς ἐπισυμβάντος λιμοῦ, ὅστις καὶ ταραχὰς τοῦ πλήθους προηκόησε¹. Οἱ περὶ τὸν Κύριλλον ἀντὶ πάσης ἄλλης ὑποδοχῆς δι' ἀπεσταλμένων ἐπισκόπων ἀνέκοινωνσαν εἰς αὐτοὺς τοῦ Νεστορίου τὴν καθαίρεσιν, ὅπερ ἀπέκλειε πᾶσαν πρὸς αὐτὸν ἐπικοινωνίαν². Οἱ Ἀνατολικοὶ ἐκπλαγέντες διὰ τὴν σπουδὴν ταύτην τοῦ Κυρίλλου, ἧς κάλλιστα ἐνόησαν τὸν σκοπὸν, καὶ διὰ τὴν ἐρήμην καταδίχην τοῦ Νεστορίου, ἐνῶ εἰς τὴν κρίσιν τῆς Συνόδου ὑπέκειτο καὶ αὐτὸς ὁ Κύριλλος διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν «Κεφαλαίων», δι' ἣν δὲν ἠδύνατο κατήγορος αὐτὸς τοῦ Νεστορίου ν' ἀποβῆ καὶ δικαστῆς αὐτοῦ, προσέβησαν εἰς πρᾶξιν οὐχὶ ὀλιγώτερον καταδικαστέαν. Ἀπετέλεσαν ἰδίαν σύνοδον εἰς τὸ κατάλυμα τοῦ Ἀντιοχείας, τῆς ὁποίας μετέσχον καὶ οἱ παραμείναντες πιστοὶ εἰς τὸν Νεστόριον καὶ ὅσοι ἠρνήθησαν νὰ υπογράψωσιν εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς 22 ἰουνίου, ἐν ὄλῃ 43, ὧν 17 μητροπολίται καὶ 26 ἐπίσκοποι. Εἰς τὴν συνέλευσιν ταύτην δὲν παρέστη ὁ Νεστόριος εἴτε μὴ προσκληθεὶς εἴτε καὶ ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας. Ἐκ τῶν γνωστῶν ἤδη ἐξηγήσεων τοῦ Νεστορίου περὶ τῆς «Θεοτόκου», οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην εἶχαν πάντα λόγον νὰ θεωρήσωσιν ὡς προέχον διὰ τὴν Σύνοδον ζήτημα τὴν «κακοδιδασκαλίαν» τῶν Κεφαλαίων καὶ τὴν περὶ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐπισκόπου Ἰεζανδρείας κρίσιν. Ἀποκλείσαντες δ' οὕτω τῆς περὶ τούτου συζητήσεως τὸν προσωπικῶς ἐνδιαφερόμενον Νεστόριον, ἀπέκρουον οἱ Ἀνατολικοὶ τὴν ἐνδεχομένην κατηγορίαν ὅτι ἀπέκλινον πρὸς τὸν ἕτερον τῶν διαδίκων ἠλπίζον δ' ἴσως οὕτω νὰ διασπᾶσωσι τοὺς περὶ τὸν Κύριλλον πάντως δ' ἀπεδείκνυον ἐμπρόκτως ἀστήρικτον τὴν κατηγορίαν τοῦ Κυρίλλου ὅτι ἐκ φιλίας ἢ ἐκ δογματικῆς ὁμοφωνίας πρὸς τὸν Νεστόριον ἀντέ-

1. Ἐπιστ. Ἀνατολικῶν ἐξ Ἐφέσου πρὸς Θεοδοσίον β'. M a n s i IV, c. 1273. πρβλ καὶ Ἡρακλείδου Διαμασκηνοῦ p. 113.

2. M a n s i IV, c. 1264 καὶ Schwartz I, I, 3. p. 146, ἐνθα ὁ Μέμνων γράφει πρὸς τὸν κληρὸν τῆς Κπόλεως ὅτι ἐντολῇ τοῦ Ἀντιοχείας οἱ συνοδικοὶ ἀπεσταλμένοι ἐδάρησαν ὑπὸ τοῦ κόμιστος Εἰρηναίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν καὶ ὅτι τοῦτο ἀνεγρήθη ἐν τοῖς Πρακτικοῖς, τῶν παθόντων ἐν συνεδρίᾳ ἐπιδειξάντων τὰς πληγὰς αὐτῶν. Ἐν τοῖς φερομένοις ὁμως Πρακτικοῖς οὐδὲν τοιοῦτο ἀναγράφεται, ἀναφαίνεται δὲ μόνον βραδύτερον ἐν τῇ ἀκριτῷ καὶ ἀνακριβεστάτῃ ἐκθέσει περὶ τῆς Συνόδου παρὰ Θεοφάνει (σ. 90—91 ἐκδ. De Boor), ὅστις ἀποδίδει τὴν κακοποίησιν τῶν συνοδικῶν οὐχὶ εἰς τὸν Ἀντιοχείας, ἀλλ' εἰς τὸν Νεστόριον.

πραξαν κατὰ τῆς Συνόδου. Εἰς τὴν συνέλευσιν παραστάς καὶ ὁ Κανδιδιανὸς συντόμως ἐξέθηκε τὰ μέχρι τῆς 22 Ἰουνίου ἐν Ἐφέσῳ γενόμενα καὶ τὰ κατ' αὐτήν, ἐπὶ δὲ τῇ αἰτήσει τοῦ Ἀντιοχείας ἀνέγνω τὸ περὶ τῶν ἔργων ὧν τῆς Συνόδου αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, νομιμοποιήσας οὕτω τὴν συνοδικὴν ιδιότητα τῆς συνελεύσεως, μεθ' ὃ ἀποχωρήσαντος αὐτοῦ, ὁ Ἰωάννης προεδρεύων τῆς συνελεύσεως διπίστωσε τὸ ἀντικανονικὸν τῆς ἐνεργείας τῶν περὶ τὸν Κύριλλον ὡς ἀντεκκλησιαστικῆς καὶ παρὰ τὸ διάταγμα τῶν βασιλέων, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἠρώτησε τὴν γνώμην τῶν συνέδρων. Τούτων οἱ πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν Ἀνατολικῶν παρόντες ἐν Ἐφέσῳ, ἐν οἷς δέκα μητροπολίται, διεβεβαίωσαν τὴν συνέλευσιν περὶ τῆς ἀντεκκλησιαστικῆς πολιτείας τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ εἰς πάντα συνεργήσαντος αὐτῷ Μέμνονος, ὅστις ἀντικανονικῶς καὶ ἄνευ λόγου ἀπέκλεισεν αὐτοὺς πάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας καὶ αὐτῆς τῆς τελείσεως τῶν θρησκευτικῶν τῶν καθηκόντων καὶ διὰ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἀποστελλομένων εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἐπισκόπων, «μνηρία ἀνήκεστα ἠπέλει, εἰ μὴ συναθροισθεῖεν εἰς τὸ ἀτάκτως ὑπ' αὐτῶν γενόμενον συνέδριον, συνετάραξαν δὲ καὶ συνέχεαν καὶ θορύβων τὰ ἐκκλησιαστικά ἐπλήρωσαν πράγματα καὶ τῶν εὐσεβῶν γραμμάτων τῶν βασιλέων κατεφρόνησαν καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς ἐπάτησαν, ὥστε τὴν αἵρετικὴν κακοδοξίαν μὴ ζητηθῆναι, ἦν ἐν τοῖς κεφαλαίοις εὐρομεν, τοῖς ἀποσταλεῖσι πρῶην εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου Κυρίλλου, ὧν τὰ πλεῖστα συμβαίνει τῇ Ἀρειοῦ καὶ Ἀπολλιναρίου καὶ Εὐνομίου δυσσεβείᾳ»· προσέειπεν δὲ ὅπως ἠγουμένου τοῦ Ἀντιοχείας πάντες οἱ παρόντες ὑπερμαχήσωσι τῆς Ὀρθοδοξίας, ὥστε μὴ ὑπαχθῆναι τινὰς τοῖς αἵρετικοῖς τοῦ Κυρίλλου κεφαλαίοις μηδὲ διαφθορῆναι τῶν ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν». Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν «κεφαλαίων» οἱ ἐξ Ἀντιοχείας ἐλθόντες ἦσαν ἤδη καὶ αὐτοὶ ἱκανῶς παρεσκευασμένοι ὅπως θεωρήσωσιν αὐτὰ «κακόδοξα καὶ αἵρετικά», διὰ τῆς ἀνασκευῆς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Σαμοσατῶν Ἀνδρέου καὶ τοῦ Θεοδοσήτου¹· περὶ δὲ τοῦ ἀντικανονικοῦ τῆς ἐνεργείας τοῦ Κυρίλ-

1. Τὰς πρὸς τὰ κυρίλλεια «κεφάλαια» διαθέσεις αὐτοῦ ὁ Ἀντιοχείας εἶχεν ἤδη ἀνακοινώσει πολὺ πρὸ τοῦ Πάσχα πρὸς τὸν Καισαρείας Φίριμον, ὅστις ἐλθὼν εἰς Ἐφεσον πρὸ μικροῦ κατέστησε τοῦτο γνωστὸν εἰς τὸν Κύριλλον, οὐδόλως δ' ἀπίθανον ὅτι οὗτος διὰ τοῦτο κυρίως ἐπέσπευσε τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐπεδίωκε τὴν διάλυσιν αὐτῆς, περιορίσας τὸν σκοπὸν τῆς εἰς μόνην τὴν καταδικὴν τοῦ Νεστορίου. (Schwartz I 4, 1, p. 78—Migne 84 c. 576—578).

λου καὶ τοῦ Μέμνονος ἐθεώρησαν ἐπαρκῆ τὰ ἀνακοινωθέντα ὑπὸ τοῦ Κανδιδιανοῦ καὶ τῶν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου καθευρεθέντων ἐν Ἐφέσῳ καὶ μὴ προσχωρησάντων εἰς αὐτὴν μητροπολιτῶν. Διαπιστωθέντων πάντων τούτων, ὁ Ἰωάννης συνοπτικῶς διετύπωσε κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μέμνονος ἐπὶ παραβάσει πολιτικῶν θεσπισμάτων καὶ ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ ἐπὶ αἰρετικῇ κακοδοξίᾳ, ἣτις ἀντιβαίνει πρὸς τὴν περὶ ἐνανθρωπήσεως διδασκαλίαν τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου καὶ προέτεινε τὴν καθάρισιν μὲν τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μέμνονος, τὴν ἐπιβολὴν δ' ἀκοινωνησίας εἰς τοὺς μετ' αὐτῶν συμπράξαντας ἐπίσκοπους. Καὶ τὴν μὲν καθάρισιν ἀνεκοίνωσαν ἀμέσως εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους, μετὰ δύο δ' ἡμέρας, δι' ἰδιαίτερου γράμματος πρὸς τοὺς λοιποὺς συνοδικοὺς μετὰ τῆς δηλώσεως: «Γινώσκατε τοιγαροῦν, ὡς εἰ μὴ ταχέως τὸ πρέπον συνίδοιτε καὶ τῆς ἐπιβλαβοῦς ἐκείνης ἐπιμειξίας ἀπαλλαγέντες τὴν τε πίστιν τῶν μακαρίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων, κατέχειν ὁμολογήσοιτε καὶ κατὰ τὰ γράμματα τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν βασιλέων ἡσύχως καὶ θοοῦ βουλομένου χωρὶς τὸ συνέδριον σὺν ἡμῖν ποιῆσαι θελήσοιτε, ἡμᾶς μὲν οὐκ αἰτιάσασθε, ἑαυτοὺς δὲ τῆς ἀβουλίας ἐπιμέμψασθε»¹. Καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων ἢ πράξις αὕτη τῶν Ἀνατολικῶν δὲν ἦτο κανονικῆ. Ἐκπρόθεσοι, ἔστω καὶ δεδικαιολογημένως, θὰ ἠδύναντο προσηρόμενοι εἰς τὴν Σύνοδον νὰ μετάσχωσι τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἀποκαθιστῶντες ἐν αὐτῇ τὴν κανονικὴν τάξιν καὶ ἐν ἀνάγκῃ προκαλοῦντες ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως τῆς πρώτης συνεδρίας. Αἱ ἀπὸ τῆς Πεντηκοστῆς ὁμῶς καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς 22 Ἰουνίου δημιουργηθεῖσαι ἐν Ἐφέσῳ συνθήκαι ἀπέκλεισαν τοιαύτην λύσιν. Ἡ Πολιτεία διὰ τοῦ Κανδιδιανοῦ ἐκήρυξε παράνομον τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου ἐναρξιν τῆς Συνόδου ἢ ἀσκηθεῖσα βία ἐπὶ τὴν συνείδησιν καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν συνέδρων ἦτο καταφανής· ἡ Σύνοδος ἐθεώρησε τὸν προορισμὸν αὐτῆς λήξαντα διὰ τῆς ἐξετάσεως μόνου τοῦ ζητήματος τοῦ Νεστορίου καὶ ἡξίου νὰ διαλυθῇ καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν οἱ ἐπίσκοποι εἰς τὰ ἴδια. Ταῦτα ὁμῶς πάντα ἀντέβαινον πρὸς τὰς ἰσχυρὰς διαταγὰς τοῦ προσκλητηρίου γράμματος καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ προγράμματος τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου. Ἐπὶ πᾶσι δέ, πλὴν τῆς κανονικότητος οἱ περὶ τὸν Κύριλλον ὑπέκειντο εἰς κατηγορίαν διὰ τὴν παραδοχὴν καὶ ἐπιδοκιμασίαν τῶν «κεφαλαίων» τῆς ἀλεξανδρινῆς συνόδου, συμψηφισομένης καὶ τῆς ὁμοῦ. Ἐκκλησίας, διὰ τοῦ δήθεν ἀντιπρόσωπου αὐτῆς Κυρίλλου. Πρὸ τῆς τοιαύτης περι-

1. Mansi IV, c. 1264—1272.

πλοκῆς, ὁ Ἀντιοχείας, ὑπολογίζων ὅτι μετὰ Νεστορίου καὶ Κυρίλλου, ἀμφοτέρων ὑπολόγων τῇ Συνόδῳ, αὐτὸς ἦτο φυσικὸς διαιτητής, καὶ περιστοιχούμενος ὑπὸ πολλῶν μητροπολιτῶν καὶ ἔχων ἰσχυροτέρας τῶν ἀντιπάλων θεο·ογικὰς δυνάμεις, ἐξαιρέσει τοῦ Κυρίλλου, ἀντὶ ν' ἀναμείνῃ τὴν ἐκ Κπόλεως ἀπόφασιν, ἥτις πάντως θὰ ἔλυσεν τὴν διαφορὰν ἱκανοποιητικῶς δι' αὐτόν, ὡς τοῦτο ἀπεδείχθη μετ' ὀλίγας ἡμέρας, προὔτιμισε γὰρ λύσῃ ἐπὶ τόπου τὸ ζήτημα καὶ ἀμέσως. Ὁ Νεστόριος δι' αὐτὸν ἐτέθη ἐν δευτέρῳ μοίρῳ, οὐδὲ κἀν μνημονεύομενος ἐν τῇ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐκθέσει· προέχει δὲ ἡ κακοδοξία τῶν «κεφαλαίων» τοῦ Κυρίλλου, ἢ ἀποδοχὴ τῶν ὁποίων ὑπὸ τῆς Συνόδου καθιστᾷ αὐτὸν ὑπόδικον ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ αἰρέσει. Ἐν τῇ πρὸς τὸν λαὸν Κπόλεως ἐπιστολῇ οἱ «Ἀνατολικοὶ» σαφῶς λέγουσι «Ἦν γὰρ ἐθελήσωσιν ὡς τάχιστα ἀναθεματίσαι μὲν τὰ ὑπὸ Κυρίλλου ἀποσταλέντα Κεφάλαια, τὰ τῆς ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἀλλότρια, εἰς δὲ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων ἐπανελθεῖν, τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνελθόντων, καὶ κατὰ τὸ γράμμα τῶν βασιλέων ἡμῶν ἀθροῦσθαι καὶ ἀκριβῶς τὰ τε προκείμενα συζητῆσαι καὶ τὸ εὐσεβὲς δόγμα κυρῶσαι, παραυτίκα αὐτοὺς ὡς οἰκτεῖα μέλη δεξόμεθα καὶ τοὺς ἱερατικοὺς αὐτοὺς ἀποδώσομεν θρόνους»¹ Οὕτως ἔδη μιορρηγήθησαν ἐν Ἐφέσῳ δύο σύνοδοι ἀντίπαλοι, κλίπερ ἀριθμητικῶς μὴ ἰσόπαλοι, με ἀξιῶσεις ἀμφοτέραι νομιμότητος καὶ συμφωνίας πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας.

43. Ἐπέζητήθη τότε, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐκατέρωθεν ἡ ἐκ Κπόλεως ὑποστήριξις καὶ διετέθησαν πρὸς τοῦτο παντὸς εἶδους καὶ οὐχὶ πάντοτε ἔντιμα μέσα. Καὶ οἱ μὲν Ἀνατολικοὶ ὑπέβαλον ἔκθεσιν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, ἐν ἣ ἔδικαιολόγησαν τὴν βραδύτητα αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐπισυμβάντος ἐν Ἀντιοχείᾳ λιμοῦ καὶ τῶν ἐκ τούτου ταραχῶν, καὶ παρέστησαν κακόπιστον τὴν ἐσπευσμένην ἐνέργειαν τοῦ Κυρίλλου, ὅστις «πρὸ δύο ἡμερῶν τοῦ γενομένου ὑπ' αὐτῶν συνεδρίου — ἄρα τὴν 20 Ἰουνίου—ἐπέστειλε τῷ Ἀντιοχείας, εὐρισκομένῳ καθ' ὁδόν, ὡς «ἡ σύνοδος πᾶσα ἀναμένει μου τὴν παρουσίαν»· κατήγγειλαν δὲ καὶ τὴν παράβασιν τοῦ περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου διατάγματος καὶ τὴν κακοδοξίαν τῶν ἀλεξανδρινῶν «κεφαλαίων» καὶ τέλος ὑπέδειξαν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐμμονῆς εἰς τὴν περὶ ἐνανθρωπήσεως διδασκαλίαν τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου. Ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα καὶ διεξοδικώτερον ἔγραψαν πρὸς τὸν κληρὸν τῆς πρωτεύουσας, πρὸς τὴν Σύγκλητον, πρὸς τὸν λαὸν καὶ

1. Mansi IV. c. 1277.

πρὸς τὰς βασιλίδας¹. Ἐν τῇ πρὸς τοὺς κωνσταντινουπολίτας ἐκθέσει πλὴν ἄλλων ἔγραψαν ὅτι «δείσαντες ὁ μὲν Αἰγύπτιος, ἵνα μὴ τὰ Κεφάλαια τῆς αἵρετικῆς αὐτοῦ κακοδοξίας, τὰ τῇ Ἀπολλιναρίου δυσσεβείᾳ συμβαίνοντα, ἐρευνήσαντες αἵρετικὸν αὐτὸν κατακρίνωμεν, ὁ δὲ (Μέμων) τῆς ἄλλης αὐτοῦ θαθυμίας τὰ κατὰ τὴν πόλιν θουλούμενα, συμφρονήσαντες καὶ μίαν τυραννικὴν ἀναδειξάμενοι γνώμην, ὁ μὲν πεντήκοντα αἰγυπτίους ἐπισκόπους, ὁ δὲ ἄσιανους πλείους τριάκοντα συναγαγὼν καὶ ἄλλους τινάς, τοὺς μὲν ἀπάτη τοὺς δὲ φόβῳ προσλαβόμενοι οὐκ ἠβουλήθησαν μὲν ἀναμεῖναι, τὸ κοινὸν τῶν πανταχόθεν ἀφικνουμένων ἀγιωτάτων ἐπισκόπων συνέδριον· ναύτας δὲ καὶ κληρικὸὺς αἰγυπτίους καὶ ἀγροίκους ἄσιανους εἰς τὰς τῶν ἐπισκόπων οἰκίας ἀποστέλλοντες καὶ τὰ ἀνήκεστα ἀπειλοῦντες καὶ φόβον τοῖς σαυροτέροις ἐπιπροσέχοντες καὶ τὰς οἰκίας ἔξωθεν ἐπιγράφοντες, ὡς ἐπισήμους εἶναι τοὺς πολιορκηθῆναι ὀφείλοντας, ἠνάγκαζον συντίθεσθαι τοῖς παρανόμῳς ὑπ' αὐτῶν γεγενημένοις»². Τοιοῦτο ἦτο τὸ σκισμὸν πλαίσιον, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου οἱ χριστιανοὶ ἐπίσκοποι ἀνέλαβον νὰ διαφωτίσωσιν ἐν ἑκ τῶν βαθυτάτων καὶ πολυπλοκατάτων δογματικῶν ζητημάτων, στενωτάτα συνδεδεμένον πρὸς αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῶν οἱ Ἀνατολικοὶ οὐδαμοῦ μνημονεύουσι τοῦ Νεστορίου. Αἱ ἐκθέσεις αὗται, ἐνισχυόμεναι ὑπὸ τῆς ταυτοχρόνως ὑποβληθείσης ἀναφορᾶς τοῦ Κανδιδιανοῦ, ἔτι δ' αἱ προσωπικαὶ ἐνεργεῖαι τοῦ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἀπελθόντος κόμιστος Εἰρηναίου³, σπουδαίως ἐπηρέασαν τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὴν πρώτην ὑπ' αὐτοῦ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς 29 Ἰουνίου. Ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ τὸν Κύριλλον δὲν ὑπέστησαν εἰς σχετικὰς ἐνεργεῖας μετὰ τὴν ἄφιξιν καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἀνατολικῶν· διότι ὅτε ὁ Εἰρηναῖος ἦλθεν εἰς Κπολιν εὗρεν ἤδη ἐκεῖ τοὺς φίλους τοῦ Κυρίλλου, ἐνεργοῦντας παρὰ τοῖς ἰσχυροῖς τῆς αὐλῆς⁴. Πλὴν τῶν διαφόρων ἐκθέσεων πρὸς τὸν Θεοδοσίον, τὸν κληρὸν, τοὺς

1. Mansi αὐτ. c. 1273—1277.

2. Mansi IV. c. 1277—1280. Schwartz I, 1, 5. p. 125—127.

3. Schwartz I, 1, 5. p. 135—136. Ἐκόμισε δ' ὁ Εἰρηναῖος ἐπιστολάς διαφόρων Ἀνατολικῶν πρὸς τοὺς βασιλεῖς καὶ πολλοὺς μεγιστάνας.

4. Schwartz αὐτ. p. 136. Οὗτοι περὶ Νεστορίου ἔλεγον ὅτι ἐν Ἐφέσῳ οὐδὲ ν' ἀκούσῃ ἤθελε τὸ ὄνομα «Θεοτόκος». Ἐκ τούτου ὑποπτος πάντως εἶνε ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν περὶ τὸν Κύριλλον, ὅτι ὑπὸ τῶν φίλων τοῦ Νεστορίου ἐφυλάττοντο αἱ ὁδοὶ πρὸς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὸ μῦθευμα περὶ πανουργίας μεταμφισθέντος μοναχοῦ, εἰσδύσαντος εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀνακινώσαντος τὰ κατὰ τὴν καταδίκην τοῦ Νεστορίου.

μοναχοὺς καὶ τὸν λαὸν τῆς πρωτεύουσας ὁ Κύριλλος ἐχρησιμοποίησε καὶ τὸ πρακτικώτατον καὶ ἀποτελεσματικώτατον, συνηθέστατον δὲ καὶ τότε, μέσον τῶν «δώρων»¹, ἀποστελλομένων πρὸς διαφόρους εὐνοῦχους καὶ τιτλοῦχους τοῦ Παλατίου, τὰς κουβικουλαρίας τῆς Πουλχερίας καὶ τὰς ὑπηρετίας αὐτῶν². Σπουδαιότατα δ' αὐτὸν ὑπεστήριξεν ὁ ἀρχιμανδριτὴς Δαλμάτιος. Ὁ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ δυσηρεστημένος μοναχικὸς κόσμος ἐκινήθη ζωηρότατα καὶ ἐν μεγάλῃ διαδηλώσει, ἠγουμενοῦ τοῦ πολιοῦ Δαλματίου, ἐπὶ ἡμῖσιν σχεδὸν αἰῶνα μὴ ἐξεληθόντος ἐκ τῆς κέλλης του, ἔνθα ἐπεσκέπτετο αὐτὸν καὶ ὁ βασιλεὺς, ἐβάδισε πρὸς τὰ ἀνάκτορα. Ὁ Δαλμάτιος μετ' ἄλλων ἀρχιμανδριτῶν εἰσῆχθη εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐνῶ τὸ πλῆθος ἔξω ἔπιλλον ἀντίφωνα, καὶ ἀνεκοίνασε τὴν πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν λαὸν ἐπιστολὴν τῆς Συνόδου, ἔτι δ' ὅτι ἐπισκοποὶ ἀπεσταλμένοι τῆς Συνόδου ἐκωλύοντο νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν³, ἐνῶ ἐκ τῶν ὑποστηρικτῶν τοῦ Νεστορίου «καὶ ἔρχονται πολλοὶ καὶ ἀπέρχονται ἀκωλύτως, τὰ δὲ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρατόμενα οὐδεὶς συγχωρεῖ ἀνενεχθῆναι ἐπὶ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν» εἶπε δ' ὁ Δαλμάτιος ὅτι οἱ μετὰ τοῦ Κυρίλλου ἀποτελοῦσι τὴν μεγίστην πλειονότητα τῶν ἐπισκόπων. Κατὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν περὶ τῶν Νεστόριον ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἐπέισθη ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Δαλμα-

1. Εἰς τὸ μέσον τοῦτο εἶχεν ὁ Κύριλλος καταφύγει καὶ πρὸ τῆς Συνόδου. Ὁ δὲ Νεστόριος ἤδη περὶ τὰς ἀρχὰς δεκεμβρίου 430 καὶ ἐπ' ἐκκλησίας ἀποκαλύπτως κατήγγειλε τοῦτο ἐν ἠτορικῇ ἀποστορῳῇ πρὸς τὸν Κύριλλον: «Τί με λάθρα χρυσοῖς βέλεισι βάλλεις; τί μοι κρυπτόμενος χρυσοῖς ἐκπέμπεις βέλη;» Schwartz I, 5, 1. p. 40 καὶ 43. Περὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ Κυρίλλου ἐν Αἰγύπτῳ εὐρύτατα ἐπιστεύετο ὅτι δὲν ἦτο ἀνώτερος χρημάτων ὁ δὲ ἅγιος Ἰσιδώρος ὁ Πηλουσιώτης ἠναγκάσθη σπουδαίως νὰ ἐπιστήσῃ εἰς τοῦτο τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπ. Ἀλεξανδρείας. (Ἰσιδ. Πηλουσιώτου ἐπιστ. II. 127). Συμπαρέλαβε δὲ μετ' ἑαυτοῦ εἰς Ἐφεσον τὸν πλουσιώτατον ἐξ ἀκράτου φιλοχρηματίας ἐπ. Πηλουσίου Εὐσέβιον, ἐπανελημμένως καταγγελθέντα ὑπὸ τοῦ Ἰσιδώρου εἰς τὸν Κύριλλον, ἀλλ' οὐδέποτε τιμωρηθέντα.

2. Ἐκ χειρογρ. τοῦ Monte-Casino ἐδημοσιεύθη ἐπιστολὴ τοῦ ἀρχidiaκόνου Ἀλεξανδρείας, ἀπαριθμοῦντος τὰ εἰς εἶδος καὶ εἰς χρήματα δῶρα καὶ τοὺς πρὸς οὓς ταῦτα ἀπεστάλησαν (νακοτάπητες, ἀνάκλιντρα, ἐπιτραπέζια καλύμματα, ὑπόβαθρα, παραπετάσματα, ἔδραϊ ἐξ ἐλέφαντος, πίνακες, σιρροθοκάμηλοι καὶ λίτραι χρυσοῦ ἀπὸ 50 μέχρι 200) Schwartz I. 4, 3. p. 224—225. Ὑπὸ τοῦ Duchesne ἡ ἐπιστολὴ κακῶς θεωρεῖται τοῦ 432 (III. p. 374), ὅτε ἐπιτευχθεῖσας τῆς νίκης τοῦ Κυρίλλου δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τις οὐδὲ κίνδυνος, ὁποῖος προφανῶς καταφαίνεται ἐκ τῆς ἐπιστολῆς. Βλ. καὶ τὰς περὶ τούτου σκέψεις καὶ ἀμφιβολίας τοῦ P. Gauthier ἐν Recherches de Science religieuse 1931 No 3 p. 281—282 note 100.

3. Τοῦτο ὁμῶς ῥητῶς ἀπηγορεύετο ὑπὸ τοῦ περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου διατάγματος.

τίου, ἀλλ' ἀντιπαρετήρησεν ὑποδείξας τὸ δίκαιον τοῦ Νεστορίου νὰ μὴ ὑποκύψῃ εἰς τὴν μονομερῆ κρίσιν τοῦ Κυρίλλου ἢ οἰουδήποτε ἄλλου. Ὁ ἐπίσκοπος ὑμῶν — εἶπεν ὁ Θεοδόσιος—δὲν ἐδικάσθη ἐπὶ κοινοῦ, ἀλλ' ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος μετὰ τοῦ τῆς Ρώμης ἔκριναν ὅτι δὲν ἐπίστευεν ὀρθῶς καὶ ὅτι ἦτο ὑποχωσώμενος νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν κρίσιν αὐτῶν. Αὐτὸς ὅμως ἤξιον καὶ ἀνέμενε κρίσιν, ὡς ἐκείνων ἀδικησάντων αὐτόν, καὶ κατηγορεῖ αὐτοὺς ὅτι οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν κατέκριναν. Μῆτιο δὲν ἠδύνατο μιμούμενος αὐτοὺς νὰ ἐνεργήσῃ κατ' αὐτῶν ὅ,τι παρ' αὐτῶν εἶχε πάθει; νὰ συγκαλέσῃ δηλ. τοὺς ὑφ' αὐτὸν ἐπισκόπους καὶ τοὺς τῆς Ἀνατολῆς, ὁμοφωνοῦντας αὐτῷ, ἵνα δικάσῃ τοῦτον (τὸν Κύριλλον) καὶ καταδικάσῃ ὡς ἔνοχον; Ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἔπραξε τοῦτο, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα, ἵνα παύσῃ τὰς διαιρέσεις, ἐπεθύμει τὴν κρίσιν (δηλ. τὴν Οἰκ. Σύνοδον). Οὐδεὶς νόμος ὑπάρχει, καθ' ὃν ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ἢ οἶας δῆποτε ἄλλης πόλεως δὲν δικάζεται ὅταν πρόπῃ νὰ δικασθῇ¹. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐνόμιζεν ὅτι ὀρθῶς ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως εἰτίθει τὸ ζήτημα. Ἐπιτυχῶν ὅμως ὅπως δῆποτε ὁ Δαλματίας τῆς ἀδείας ἵνα οἱ τῆς Συνόδου ἀπεσταλμένοι μετὰ τῶν πρακτικῶν ἔλθωσιν ἀκωλύτως εἰς Κπολιν, ἐξῆλθε τῆς αὐλῆς καὶ ἠγούμενος τῆς πολυπληθοῦς ἐκείνης διαδηλώσεως διηγήθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγ. Μωσίου, ἐνθα ἀναγνωσθείσης τῆς πρὸς τὸν λαὸν ἐπιστολῆς τῆς Συνόδου, «ὁ λαὸς μιᾷ βοῇ ἀνεσθεμάτισε Νεστόριον» καὶ ἤκουσε παρὰ τοῦ Δαλματίου τὰ τῆς συνεντεύξεως αὐτοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω οὐχὶ ἀνευ λόγου θὰ ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἐν Κπόλει ὁ Νεστόριος εἶχε πολλοὺς ἰσχυροὺς προστάτας καὶ φίλους ἐν αὐτῇ τῇ αὐλῇ, ἴσως ἐκ τῆς τάξεως τῶν πολεμίων τοῦ ὑπερβόλικῶς ἀναπτυσσομένου μοναχικοῦ βίου². Ἐκ

1. Τὰς παρατηρήσεις ταύτας αὐτολεξεί, ὡς ἰσχυρίζεται, παράγει αὐτὸς ὁ Νεστόριος, ὁ πιθαγὸς συγγραφεὺς τοῦ Βιβλίου Ἡρακλείδου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἐκδ. F. Nau: Le livre d' Héraclide de Damas p. 244.

2. Τοῦτου ἀσφαλῆ μαρτυρίαν ἔχομεν τὰ λεγόμενα ἐν τῇ «Δεήσει» τῶν μοναχῶν πρὸς τὸν Θεοδόσιον ἡδὴ τῷ 430, ἀπροκαλύπτως καταγγελλόντων ὅτι ὁ Νεστόριος βιαιότατα φέρεται πρὸς αὐτοὺς «θαρρῶν τοῖς χρήμασι καὶ τιναν διεφθαρμένον τῇ ἰσχύϊ, καὶ ἵνα ἀφόβως εἴπωμεν, καὶ τῷ ὑμετέρῳ κράτει». Mansi IV. c. 1105. Οἱ «δεόμενοι», ὡς βλέπομεν, δὲν φεῖδοντο οὐδ' αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, δν συγκαταλέγουσι μετὰ τῶν ὑποστηρικτικῶν τοῦ Νεστορίου. Τὴν ἀποτελεσματικὴν ταύτην ὑποστήριξιν τοῦ μοναχικοῦ κόσμου τὰς πρωτεύουσας καὶ ἐξαιρετικῶς τοῦ Δαλματίου οἱ περὶ τὸν Κύριλλον ὁμολόγησαν δι' ἐπισήμου πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς, ταπεινωτικῆς ἐν μέρει δι' οἰκουμένην Σύνοδον, τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν ἐκπροσωποῦσαν, ἐν ἣ συν ἄλλοις λέγουσι: «τίς γὰρ ἄλλος ἀνθρώπων συνεβάλετο ἡμῖν, εἰμὴ μόνον ἢ ὑμετέρα ἀγίό-

τοῦ καταλόγου τῶν αὐλικῶν, πρὸς οὓς ὁ Κυρίλλος πλούσια ἀπέστειλε δῶρα καὶ χρήματα, ἦσαν καὶ τινες, ὧν ἐπεδιώκετο ἡ ἐξουδετέρωσις τῆς κατὰ τῆς Συνόδου ἀντενεργείας¹. Ἡ ἀφιξις τοῦ κόμιστος Εἰρηναίου, εὐνοομένου τῆς αὐλῆς καὶ κεκηρυγμένου φίλου τοῦ Νεστορίου, ἀνέτρεψε καὶ ἐξουδετέρωσε τὰς ἐνεργείας ταύτας· ὁ δὲ Θεοδοσίος ἀπεφάσισε νὰ ἐπικυρώσῃ μόνην τὴν καθαιρέσιν τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μέμνονος, ὅτε ἐξ Ἐφέσου κατέφθασεν ἐγκαίρως ὁ σύγκελλος τοῦ Κυρίλλου καὶ ἱατρὸς Ἰωάννη μὲ πλήρεις, φαίνεται², τὰς χεῖρας, ὅστις ἐπιτυχῶς εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Κυρίλλου.

44. Ἀποτέλεσμα τῶν ἀντιπάλων τούτων ἐν Κπόλει ἐνεργειῶν ἦτο ἡ δημιουργία τριῶν ρευμάτων μεταξὺ τῶν ἐπιστήμων καὶ αὐλικῶν κύκλων· οἱ πλεῖστοι προέτεινον ἀπλῶς τὴν ἐπικύρωσιν τῶν περὶ τῶν προσώπων ἀποφάσεων καὶ τῶν δύο συνόδων, τῆς καθαιρέσεως δηλ. τῶν Νεστορίου, Κυρίλλου καὶ Μέμνονος· ἄλλοι συνεβούλευον τὴν ἀκύρωσιν τῆς καθαιρέσεως καὶ τῶν τριῶν τούτων καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν παρανόμων ἐν Ἐφέσῳ γενομένων, ὑπὸ ἐπισκόπων πρὸς τοῦτο εἰς τὴν πρωτεύουσαν μετακαλουμένων· τρίτη τέλος ὑπεβάλλετο ὑπὸ φίλων τοῦ Κυρίλλου ἢ πρότασις ὅπως ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποσταλῶσιν εἰς Ἐφεσον πληρεξούσιοι, ἵνα ἐπὶ τόπου ἐξελέγξωσι τὰ γενόμενα καὶ λύσωσι τὴν διαφορὰν «ὡς εἰάν συνίδωσιν ἢ καὶ δυνηθῶσιν»³. Ὁ σκοπὸς τῆς προτάσεως τούτης ἦτο προφανής—ἡ μακρὰν δηλ. τῶν συμπαθειῶν τῆς πρωτερεύουσας καὶ τῆς αὐλῆς ἐπὶ τόπου ἐξέτασις καὶ εὐνοϊκὴ ὑπὲρ τοῦ Κυρίλλου καὶ παρόντος αὐτοῦ λύσις τῆς ὑποθέσεως⁴. Ἐν μέσῳ τῆς πνιγηρᾶς ταύτης ἀτμοσφαιράς τῶν συγκρουομένων πρὸς ἀλλήλας ἐπιρ-

της· διὰ γὰρ ἄλλου οὐκ ἐφανερῶθη ἡ ἀλήθεια εἰμὴ παρ' ἡμῶν, τοῦτ' ἔστι τοῦ κυρίου Δαλματίου· τούτου χάριν πάντες ἡμεῖς τὰς χεῖρας ἐκταίνομεν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ εὐχρίας καὶ σωτηρίας τῶν... βασιλέων καὶ τῆς ὑμετέρας ἀγιοσύνης. Παρακαλοῦμεν οὖν ὑμᾶς ἐπὶ πλείον προστίθεσθαι ἡμῖν καὶ ἀναπληροῦν τὸν τόπον ἡμῶν ἐν τοῖς αὐτόθι ἀνακύπτουσι περὶ τῆς πίστεως». Mansi IV. c. 1260.

1. Schwartz I, 4, 4. p. 225 «Πραμποξίτω Χρυσέρωτι, ἵνα παύσηται ἡμᾶς πολεμεῖν».

2. Ἐπιστ. Εἰρηναίου πρὸς τοὺς ἐν Ἐφέσῳ Ἀνατολικούς· «Ἐλθόντος δὲ Ἰωάννου τοῦ ἱατροῦ καὶ συγκέλλου Κυρίλλου, καὶ ἐλθόντος ὡς ἴσαστε, ἐτέρους ὡσπερ γεγενημένους ὀργῶμεν τῶν ἀρχόντων τοὺς πλείους καὶ οὐδὲ ἀκούσαι γοῦν παρ' ἡμῶν τῶν ἐπ' αὐτῶν ἢ καὶ παρ' αὐτῶν κριθέντων ἀνεχομένων» Schwartz I, 1, 5. p. 136.

3. Schwartz αὐτόθι.

4. Αὐτόθι.

ροῶν, ὁ Θεοδοσίος πρὸ παντὸς ἀπεφάσισε νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς συνοδικοὺς εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς τεθὲν πρόγραμμα τῆς Συνόδου. Ἀκυρώσας πάντα τὰ πεπραγμένα κατὰ τὴν 22 Ἰουνίου 431, ὡς γενόμενα ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Ἀνατολικῶν, διέταξε τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου· διότι ἐκ τῆς ἐπισήμου ἐκθέσεως τοῦ Κανδιδιανοῦ ἐπείσθη ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ἐλήφθησαν ἐν σπουδῇ καὶ μετ' ἀπροκαλύπτου ἐχθρότητος κατὰ τῶν ἀντιπάλων, ἐν πλήρει δὲ ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀξίωσιν τοῦ διατάγματος τῆς 19 νοεμβρίου 430. Διὰ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ ἐν ἀγανακτήσει ἀποδοκιμάζει τὰ γενόμενα καὶ διατάσσει «χώραν μὲν τοιαύτην μηδαμῶς ἔχειν ἀϋθεντίαν (=αὐθαιρεσίαν)· τῶν δὲ ἀνακολούθως γεγονότων ἀργούντων τοὺς περὶ τῆς εὐσεβείας λόγους, ὥσπερ ἐδέδοκτο, πρῶτως ἔξετασθῆναι καὶ κατὰ τὸ κοινῇ πάσῃ τῇ συνόδῳ δοκοῦν εἰς τὸν ἐξῆς χρόνον κρατεῖν». Ἀπεφάσισε δὲ ν' ἀποστείλῃ εἰς τὴν Ἔφεσον καὶ ἄλλον ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ αὐλικόν, ἵνα μετὰ τοῦ Κανδιδιανοῦ προβῇ εἰς ἀνακρίσεις περὶ τῶν πεπραγμένων καὶ προστῇ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου συνφθὰ τῷ πρώτῳ αὐτοκρατορικῷ διατάγματι· μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ νέου Ἐπιτρόπου ἀπηγορεύθη ἢ ἐξ Ἐφέσου ὁπουδήποτε ἀναχώρησις τῶν συνέδρων, περὶ οὗ διετάχθησαν οἱ κατ' ἐπαρχίας διοικηταὶ ὅπως μὴ δεχθῶσιν οὐδένα ἐπίσκοπον, ἐπιστρέφοντα ἄνευ βασιλικῆς ἀδείας. Τονίζει δ' ἐν τέλει ὁ ἡγεμὼν ὅτι οὐδὲ ἕνεκα ἐνδιαφέρεται περὶ τῶν προσώπων, ἀλλὰ περὶ «τοῦ δόγματος καὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς»⁴. Τὴν λύσιν ταύτην, φρονιμωτέραν πάντως τῶν ἄλλων, ἐκόμισεν εἰς Ἔφεσον ὁ μαγιστριανὸς Παλλάδιος. Καὶ οἱ μὲν Ἀνατολικοὶ εὐνόητον εἶνε ὅτι εὐχαρίστως ἐδέχθησαν ταύτην, ὡς ἐπαναφέρουσαν τὰ πράγματα εἰς τὴν πρὸ τῆς 22 Ἰουνίου κατάστασιν. Οἱ συνοδικοὶ ὅμως οὐδὲ ν' ἀκούσωσιν ἤθελον τὴν ἀκύρωσιν τῶν πρὸ μᾶς ἑβδομάδος πεπραγμένων, ἀλλ' ἔσπευσαν διὰ μακροῦς ἐκθέσεως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα νὰ δικαιολογήσωσι τὴν κατὰ τοῦ Νεστορίου ἀπόφασιν ἐκ τῆς καὶ ἐν Ἐφέσῳ καταφάρου γενομένης κακοδοξίας αὐτοῦ. Κατηγόρησαν δ' ἐν τῇ ἐκθέσει τὸν μὲν Κανδιδιανὸν ὡς ἐκ φιλίας πρὸς τὸν Νεστόριον ψευδῆ τῶν γενομένων ἀναφορὰν πρὸς τὸν ἡγεμόνα ὑποβαλόντα· τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην ὡς προτιμήσαντα τὴν τοῦ αἰρετικοῦ φιλίαν τοῦ περὶ τὴν πίστιν συμφέροντος καὶ ἐπιτη-

4. Schwartt I, 1, 3. p. 10. «Ὡς οὐχ ὑπὲρ ἀνθρώπων νῦν οὐδὲ μέντοι τοῦ ἀγιοτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Νεστορίου ἢ ἐτέρου τινός, ὑπὲρ δὲ αὐτοῦ τοῦ δόγματος καὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς φροντίδα ποιουμένης τῆς ἡμετέρας θειότητος».

δες βραδύναντα κατὰ παράβασιν τοῦ αὐτοκρ. διατάγματος «ἐπὶ εἴκοσι καὶ μίαν ἡμέρας μετὰ τὴν δεδομένην προθεσίαν»¹ καὶ ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτοῦ δικαιοσάντα τὴν περὶ αὐτοῦ ὑπόνοιαν ταύτην· διότι «ἐλθὼν δῆλον ἑαυτὸν ἐποίησε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ὡς τὰ *Νεστορίου φρονεῖ* εἶτε φιλίᾳ χαριζόμενος εἶτε κοινωνῶν τῇ πλάνῃ τοῦ δόγματος ἐκείνου· οἱ περὶ τὸν Νεστόριον καὶ τὸν Ἰωάννην—λέγει ἡ ἔκθεσις τῶν συνοδικῶν—δεινοὶ ὄντες νὰ ἐξαλατωσι τὸν κόσμον, παρὰ πᾶσαν τὴν παραπλάνησίν τινων συνοδικῶν, μετανοησάντων ὅμως καὶ ἐπανελθόντων εἰς τὴν Σύνοδον, ἀπέμειναν αὐτοὶ ἐλάχιστοι «*τριακόνητα καὶ ἑπτὰ μικρῶ πρός*», ὧν ὅμως οἱ πλείους κατηγορούμενοι ἐπὶ διαφοροῖς αἰτίαις, τινὲς πελαγίανοι καὶ ἄλλοι καθηρημένοι ἤδη πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ ὑπεύθυνοι ὄντες καὶ τὴν ψῆφον δεδιότες τῆς ἁγίας συνόδου», ἐν ᾧ ἡ Σύνοδος ἔχει «*πάντας τοὺς τῆς οἰκουμένης ἁγιωτάτους ἐπισκόπους, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ φρονήσαντας, διὰ τὸ καὶ τὸν τῆς μεγάλης Ρώμης συμπαραεῖναι τῇ συνόδῳ καὶ τοὺς τῆς Ἀφρικῆς διὰ τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ᾧ καὶ τὴν ἑαυτῶν γνώμην ἐνώσαντες, κεχωρισμένοι μόνῳ τῷ τόπῳ τῇ αὐτοῦ τε καὶ πάντων ἡμῶν ψήφῳ συνήνεσαν*». Λάβροι δ' ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ κόμιτος Εἰρηναίου «*τοῦ πᾶσαν διαταράξαντος τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ φόβον ἐπικρεμάσαντος τοῖς ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις. . . ὡς καὶ τοὺς πλείονας ἡμῶν περὶ αὐτοῦ κινδυνεύειν τοῦ ζῆν*». Τέλος δ' ἐπαναλαμβάνουσι τὴν κατὰ ποσὸν καὶ ποιὸν ὑπεροχὴν αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς ἀντιπάλους : «*καὶ οἱ μὲν συνεδρεύσαντες καὶ κανονικὴν ἐξενέγκαντες κατὰ τοῦ αἰρετικοῦ Νεστορίου τὴν ψῆφον τῆς καθαιρέσεως ἐσμὲν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους, ἐξ ἀπάσης τῆς οἰκουμένης συνειλεγμένοι, *συμψηφισομένης ἡμῖν καὶ πάσης τῆς Δύσεως**» μεθ' ὃ ἀμέσως σημειοῦται : «*Ὑπεγράψαμεν δὲ ὀλίγοι τῆδε τῇ ἀναφορᾷ, παρόντων πάντων καὶ συναινούντων, τῷ μάλιστα κατεπίγεισθαι τὸν καθωσιωμένον μαγιστριανὸν Παλλάδιον καὶ μὴ περιμένειν τὸ βράδος τῆς πάντων ὑπογραφῆς*». Παραδόξως ὅμως ὑπέγραψε μόνος ὁ Φιλίππων Φλαυϊανός, μεθ' ὃ παρατίθεται κατάλογος τῶν περὶ τὸν Ἀντιοχείας ἐπισκόπων, ἐν ὧν 33, μετὰ τοῦ ἑξῆς χαρακτηρισμοῦ : «*Οὗτοι μόνον, κοινωνοὶ τῶν ἀσεβῶν δογμάτων Νεστορίου, περιόντες κατὰ τὴν πόλιν καὶ στάσεις κινουοῖσι, χειροτονίας ἐπαγγελλόμενοι, πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει ὀρθοδόξους ὄντας καὶ τὸν περὶ τού-*

1. Τὸ ὅληθές ὅμως εἶνε 19 ἡμέρας· εἶνε δ' ἀνεξήγητος ἡ σιωπὴ περὶ τῆς πολὺ μείζονος βραδύτητος τῶν λεγμάτων τοῦ πάπα—33 ἡμέραι,

τοῦ φόβου ὑποπιεύοντας, καλύειν αὐτοὺς τῆς ἀτόπου ἐπιχειρήσεως¹. εἶνε πρόδηλον ὅτι ὁ φερόμενος λόγος τῆς μὴ ὑπὸ πάντων, παρόντων μάλιστα, ὑπογραφῆς τῆς ἀναφορᾶς—ἡ ἐσπευσμένη δηλ. ἀναχώρησις τοῦ ἀνακτορικοῦ ἀγγελιοφόρου—δὲν εἶνε σοβαρὸς καὶ καθιστᾷ ἀμφισβητήσιμον τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ ἀναφορὰ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ κοινῆς συναινέσεως, ἐνῶ εἶνε ἔργον ἴσως ὀλίγων μόνων καὶ δὴ τοῦ Φιλίππου Φλαυιανοῦ, ὅστις πολὺ ἠννοεῖτο ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας². Ἡ ἀπουσία τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Κυρίλλου, τοῦ Ἰουβενάλιου καὶ τῶν λοιπῶν κορυφαίων τῆς Συνόδου, παρόντων μάλιστα κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ ὑπογραφὴν, εἶνε ὅλω· ἀνεξήγητος Ἐὶς τὸ περιεχόμενον ὅμως τῆς ἐκθέσεως, πλήρες ἀνακριβειῶν καὶ καταφώρων ἀνάληθες, ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην καὶ τὰ δογματικὰ αὐτοῦ φρονήματα, ὡς καὶ τῶν ἄλλων Ἀνατολικῶν, ἔτι δὲ ἡ ἀπροκάλυπτος καταγγελία κατὰ τοῦ Κανδιδιανοῦ³ καὶ τοῦ Εἰρηναίου, πείθει ὅτι δὲν συνήθουν πῖντες εἰς τὸ διάβημα τοῦτο καὶ ἀνέλαβεν εἰς ἑαυτὸν τὴν εὐθύνην μόνος ὁ Φλαυιανός.

Ὁ Παλλάδιος ἐπανελθὼν εἰς Κπολιν, τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰουλίου, ἐκόμισε τὰς νέας ἐκθέσεις τῶν δύο ἐπισκοπικῶν ὁμάδων Ὁ βασιλεὺς, ἐπαρκῶς ἤδη πληροφορημένος περὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ γενομένων διὰ τῶν ἐπισήμων ἢ ἐκ τῶν παρασκηνίων ἐνεργειῶν τῶν ἐνδιαφερομένων, ὡς μόνην λύσιν εὔρε τὴν μερικὴν ἱκανοποίησιν ἀμφοτέρων τῶν μερίδων, θυσιάζων τὰ ἐκατέρωθεν μὴ ἀρέσκοντα πρόσωπα. Διὰ τῆς

1. Schwartz I, 1, 3. p. 10—13. Τὸ κείμενον ἐνταῦθα προφανῶς νοσεῖ, διορθωτέον ἴσως ὡς ἑξῆς: «πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει ὀρθοδόξων ὄντων καὶ τὸν περὶ τοῦτου φόβον ὑποπιεύοντων καλυόντων αὐτοὺς τῆς ἀτόπου ἐπιχειρήσεως». Ἡ δὲ αὐτῶν ὅμως φαιεζομένη εἰκὼν τῆς Ἐφέσου κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας προβάλλει ἱκανῶς ζοφερά.

2. Ἐπιστ. Θεοδοσίου τοῦ β' πρὸς αὐτόν, παρὰ Schwartz I, 1, 7 p. 71. Ὁ Φλαυιανὸς μετὰ τὴν καθάρσειν τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μέμνονος παρέστη ὡς ἀρχηγὸς τῶν περὶ τὴν Σύνοδον. Ἡ ὅλη δὲ δράσις τοῦ ἐπισκόπου τούτου ὑπὲρ τοῦ τελικοῦ τῆς Συνόδου ἀποτελέσματος προκάλεσε τὴν ἐκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ αὐτοῦ τοῦ πάπα δι' ἰδίας ἐπιστολῆς, γραφείσης μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου.

3. Ἐπειδὴ ὁ Κανδιδιανὸς παντὶ τρόπῳ—λέγουσιν—ἐκόλυεν αὐτοὺς ν' ἀποστειλῶσιν εἰς τὴν αὐλὴν τὰ Πρακτικὰ «πᾶσαν δὲ σπούδῃν νέμει Νεστορίῳ», οἱ περὶ τὸν Κύριλλον παρακαλοῦσι «μετασταλῆναι τὸν Κανδιδιανὸν καὶ πέντε τῆς ἁγίας συνόδου, συστησομένους τοῖς πεπραγμένοις» ἐπὶ τοῦ βασιλέως· διότι οἱ ἀντίπαλοι εἶνε δεινοὶ νὰ ἐξαπατῶσι τοὺς ἀνθρώπους. Schwartz I, 1, 3. p. 12—13.

καταδίκης τοῦ Νεστορίου επικυρουμένης ὁ Θεοδόσιος ἱκανοποιεῖ τὴν δημοσίαν γνώμην τῆς πρωτεύουσας, παρασυρομένην ὑπὸ τῶν μοναχῶν, καὶ τοὺς περὶ τὴν Πουλχερίαν, δυσηρεστημένους ἐκ τῆς κατὰ τῶν αἰρετικῶν καὶ σχισματικῶν βιαίας πολιτικῆς τοῦ ἐπισκόπου. Ἐπικυρῶν δὲ καὶ τὴν καθάρσειν τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μέμνονος ἐτιμῶρει μὲν τὴν αὐθαιρέσιαν αὐτῶν περὶ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς Συνόδου καὶ τὴν ἀπειθείαν εἰς τὸ περὶ τούτου διάταγμα, ἱκανοποιεῖ δ' ἅμα καὶ τοὺς περὶ τὸν Ἀντιοχείας ἱεράρχας, οἵτινες ἐν Ἐφέσῳ ἐφαίνοντο ἀντιπροσωπεύοντες τὴν ἀκραιφνῆ ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν περὶ τὸ ἐπίδικον δόγμα, ἰδίᾳ μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν δώδεκα Κεφαλαίων ὑπὸ τῆς ἀλεξανδρινῆς ἐκκλησίας. Εἰς τὴν περὶ Κυρίλλου δὲ ἀπόφασιν ταύτην ἐνίσχυσε τὸ Θεοδόσιον καὶ ὁ Βερούσιος Ἀκάκιος, παρακλήσει τῶν ἐν Ἐφέσῳ «Ἀνατολικῶν» γράφας πρὸς αὐτὸν καὶ καταγγείλας τὰ «Κεφαλαία» ὡς «τῇ Ἀπολλιναρίου δυσσεβεῖα συμβαίνοντα»¹. Ἡ ἀπόφασις ὁμως αὕτη καὶ ἡ ἐκλογὴ καὶ ἀποστολὴ τοῦ νέου αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου ἐβράδυναν ἐπὶ εἰκοσάημερον μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Παλλιδίου εἰς τὴν προτεύουσαν.

45. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Σύνοδος ἐν Ἐφέσῳ ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον αὐτῆς. Τὴν 9 Ἰουλίου 431 κατέπλευσαν οἱ ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου ἀπελθόντες ἐκ Ρώμης ἀντιπρόσωποι τῆς ἐν Ρώμῃ συνόδου καὶ τοῦ Κελεστίνου, τούτου μὲν ὁ πρεσβύτερος Φίλιππος, ἱερεὺς τοῦ ναοῦ τῶν ἁγ. Ἀποστόλων, τῆς δὲ ῥωμαϊκῆς συνόδου οἱ ἀγνωστῶν ἐπαρχιῶν καὶ τίτλων ἐπίσκοποι Ἀρκάδιος καὶ Προϊέκτος². Τὴν 10 Ἰουλίου συνήλθον

1. Schwartz I, 1. 7. p. 69 πρβλ. καὶ I, 1, 3. p. 38 καὶ 147. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Κύριλλον ἀυθόρητος ἢ καὶ προκληθεῖσα ἐπικουρία ἤλθεν ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Θεοδόσιον τοῦ ἁγ. Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου (ἐπ. I, 311), συμβουλευσάντος τὸν βασιλεῖα νὰ ἐξουδετερώσῃ μὲν τῶν διαφόρων λαϊκῶν τὴν ἐπέμβασιν ἢ ἐπιρροὴν εἰς τὰ πράγματα τῆς Συνόδου, νὰ παραστῇ δὲ εἰ δυνατὸν αὐτὸς ἐν Ἐφέσῳ. Ἡ συμβουλὴ αὕτη ἴσως συνετέλεσεν ὅπως ὁ βασιλεὺς δεχθῇ τὴν παρ' ἀμφοτέρων τῶν συνόδων γενομένην πρότασιν περὶ ἀποστολῆς ὀλιγομελοῦς ἐκατέρωθεν ἀντιπροσωπείας πρὸς ἐκθεσιν τῶν πραγμάτων ἐπ' αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος.

2. Duchesne III p. 243 καὶ 355. Οἱ δύο ἐπίσκοποι οὔτε εἰς τὸ δῆθεν ἐπίσημον *Communitorium* αὐτῶν οὔτε κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῶν ἐπισήμων Πρακτικῶν σημειοῦνται τίνων ἐπαρχιῶν τίτλοιοι ἦσαν, ὅπερ δικαίως εἰς ὑποψίας ἐμβάλλει· ὑποπτον δὲ εἶναι καὶ αὐτὸ τὸ φερόμενον *Communitorium* τῆς 8 Μαΐου 431· διότι ἐνῶ οὐδὲν γράφεται περὶ τῆς αἰτίας τῆς ἀποστολῆς τῶν εἰρημένων λεγάτων, τοῦτο ἀρχεται ὡς ἑξῆς: «Arcadio et Profecto episcopis et Philippo presbytero nostro, missis ad Orientem in hac ipsa causa

ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ τοῦ Μέμνονος ὁ Κύριλλος «διέπων καὶ τὸν τόπον» τοῦ ἐπ. Κελεστίνου¹, ὁ Ἰουβενάλιος, ὁ Μέμνων, ὁ Φλαυιανὸς «ἐπέχων καὶ τὸν τόπον» τοῦ Θεσσαλονίκης «καὶ οἱ λοιποὶ»², προσῆλθον δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς προτεραίας ἐλθόντες λεγάτοι, οἵτινες δὲν ἐδικαιολόγησαν τὴν ἐπὶ 33 ἡμέρας βραδύτητα αὐτῶν μετὰ τὴν ὀρισμένην προθεσμίαν, ἀπὸ τῆς προτεραίας ὅμως ἐγίνωσκον πάντα τὰ ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 22 Ἰουνίου καὶ μετ' αὐτὴν γενόμενα³. Πρὸ τῶν ἄλλων καὶ ἐξ ὀνόματος αὐτῶν ὁ Φίλιππος ἐδήλωσεν ὅτι εὐτυχεῖς λογίζονται συγκαταλεγέντες εἰς τὸν παρόντα σύλλογον τῶν Πατέρων· εἶτα ὑπομιμήσκων τὴν προτέραν τοῦ Κελεστίνου ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Κύριλλον, τὴν ἀνακοινωθείσαν εἰς τὴν Σύνοδον, δι' ἧς ὁ πάπας «ῥώσισε περὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως», προσθέτει ὅτι καὶ νῦν «πρὸς βεβαίωσιν τῆς καθολικῆς πίστεως πρὸς τὴν πάντων ὑμῶν εὐλόβειαν δι' ἡμῶν γράμματα ἐξέπεμψεν, ἅτινα παρ' ἡμῶν ὑποδειχθέντα πρεπόντως τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ ἀναγνωσθῆναι κελεύσατε καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑπομνήμασιν ἐνταγῆναι». Τὰ αὐτὰ δ' ἐπαναλαμβάνων ἐκ περιτροπῆς καὶ τῶν δύο ἐπι-

(τίνι;) etc.» Τὸ πλήρες κείμενον τοῦ παραδόξου τούτου ἐγγράφου βλ. παρὰ Schwartz 1, 2, p. 25.

1. Τὴν διατήρησιν τοῦ τίτλου τούτου καὶ μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Φιλίππου, ὅστις φέρει αὐτὸν σταθερῶς ἐν τῇ Συνόδῳ, καὶ πρότερον ἀνεξήγητον, δι' οὗς ἀνωτέρω εἶπομεν λόγους, οἱ λατῖνοι ἱστορικοὶ μὴ δυνάμενοι ἄλλως νὰ δικαιολογήσωσιν, ἰσχυρίζονται ἀβασίμως ὅτι ὁ Κύριλλος ἦτο οἰσνεὶ ὁ πρῶτος τῶν παπικῶν λεγάτων, ἐξάγοντες τοῦτο ἐκ τῆς διαταγῆς τοῦ Κελεστίνου, ὅπως ἐν πᾶσιν ἀκολουθῶσι τῇ γνώμῃ τοῦ Κυρίλλου. Ἡ ἀντίφασις ὅμως τῆς διαταγῆς ταύτης πρὸς τὴν ἄλλην ὅπως ἐν πᾶσι περιφρουρησῶσι «τὸ ἀξίωμα τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας», καθιστᾷ τὸ σύνολον τοῦ *Componitorium* πλέον ἢ ὑποπτον, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἀναγραφὴ τοῦ Κυρίλλου ἄνευ μνείας οἵαδεδήποτε πληρεξουσιότητος, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τοῦ ἀπλοῦ τίτλου αὐτοῦ ὡς ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας.

2. Ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης ἐκφράσεως, μὴ ἐπιβεβαιωμένης καὶ διὰ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ὀνομάτων τῶν συνέδρων καὶ ἐκ τῆς συναθροίσεως οὐχὶ ἐν τῷ μνητροπολιτικῷ ναφ, ὡς τὴν 22 Ἰουνίου, ἀλλ' ἐν τῷ ἐπισκοπικῷ οἴκῳ τοῦ Μέμνονος, συμπεραίνομεν ὅτι ἡ συνεδρία τῆς 10 Ἰουλίου δὲν ἦτο ἐπίσημος, ἀλλ' ἰδιωτικὴ συνάθροισις, προπαρασκευαστικὴ τῆς τὴν ἐπαύριον 11 Ἰουλίου, ἐν «τῇ Μαρίᾳ» συνελθούσης ἐπισήμου. Περιορισθεῖσα εἰς τὴν παρουσίαν τῶν λεγάτων καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ πάπα περὶ οὐδὲν οὐσιῶδες ἠσχολήθη οὐδ' ἀπόφασιν τινα ἐξέδωκε.

3. Ἄτινα γράμματα (ἡ πρὸς Νεστόριον ἐπιστολὴ τοῦ Κελεστίνου) τῷ ἀγίῳ ὑμῶν συλλόγῳ πεπόρισται ὅπερ, ὡς εἶδομεν, ἐγινε κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 22 Ἰουνίου.

σκόπων¹, ἀνεγνώσθη ἡ πρὸς τὴν Σύνοδον ἐπιτολὴ τοῦ Κελεστίνου λατινιστὶ καὶ ἐν ἑλληνικῇ μεταφράσει, «Τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐμφανίζει τὴν παρουσίαν τῶν ἱερέων ἢ σύνοδος». Δι' ὄλου τοῦ περιεχομένου αὐτῆς ἡ ἐπιστολὴ τοῦ πάπα διαπιστοῖ καὶ ἐξαίρει τὸ μέγα κῦρος τῶν ἐπισκόπων ὡς διαδόχων τῶν ἀποστόλων, οἵτινες δικαίως κληρονομίαις ὑπείλοντες νὰ μεριμνῶσι περὶ τῆς εἰς αὐτοὺς παραδοθείσης διδασκαλίας, ὑποχρεοῦνται ἐκ τούτου ἀνά πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τοῦ Κυρίου τὸ ὄνομα νὰ καταγγέλλωσιν. Ἡ δὲ σύνοδος αὐτῶν, «τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐμφανίζουσα τὴν παρουσίαν» ἐξασφαλίζει τὴν ἀκεραιότητα τῆς διὰ τῶν ἀποστόλων εἰς τοὺς διαδόχους αὐτῶν ἐπισκόπους παραδοθείσης διδασκαλίας τοῦ Κυρίου. «Οὐ νῦν προῖτον ὑμᾶς—ἐπιλέγει ὁ Κελεστίνος—οἱ ἐκκλησιαστικοὶ περίβολοι διδασκάλους ἐδέξαντο. .. Ἐπαγωνίσασθε κανονικῇ πίστει καὶ τῇ τῶν Ἐκκλησιῶν εἰρήνῃ συνηγορήσατε». Μεθ' ὃ οὐδὲν περὶ τοῦ ἐπιδίκου δογματικοῦ ζητήματος εἰπὼν, ὡς ἦτο πολὺ φυσικὸν ν' ἀναμῆνη τις, συνιστᾷ μόνον τοὺς ἀπεσταλμένους αὐτοῦ, οἵτινες θὰ παραστῶσιν εἰς τὴν Σύνοδον κατὰ τὰς ἐργασίας αὐτῆς καὶ τὴν περὶ τοῦ δογματικοῦ ζητήματος πρὸ πολλοῦ ἐκπεφρασμένην γνώμην του θ' ἀνακοινώσωσι, περὶ τῆς πρὸς τὴν ὁποίαν συγκαταθέσεως τῆς Συνόδου δὲν ἀμφιβάλλει, διότι ἡ ἀπόφασις τῆς Συνόδου πρόκειται νὰ ἔχη κῦρος δι' ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ².

46 Ἐκ τοῦ περιεχομένου τούτου ἡ ἐπιστολὴ τοῦ πάπα οὐδὲ ἀπῶθεν δικαιολογεῖ τὴν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῶν νεωτέρων κατολικῶν ἀποδοθεῖσαν σημασίαν οὐδὲ τὰ ἐξ αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ πρωτείου τοῦ πάπα ἐξαγόμενα συμπεράσματα³. Οἱ λεγᾶτοι ἐπιφορτίζονται ν' ἀνακοινώσωσιν (*ἐκπι-*

1. Ὁ ἐπίλογος τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κελεστίνου ἔχει ὡς ἑξῆς: «Οἱ τοῖς πρᾶττομένοις πορέσσονται καὶ τὰ παρ' ἡμῶν πάλα ὀρισθέντα ἐκβιάσουσιν· οἱ, παρασχεθῆναι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἀγιότητος, οὐκ ἀμφιβάλλομεν συγκατάθεσιν· ἐπειδὴ τοῦτο, ὅπερ ἂν γνῶτε, δοκεῖ ὑπὲρ τῆς πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἀμεριμνίας κεκοιτῆσαι. Schwartz I, 1, 3, p. 57.

2. Ἦτο πολὺ πρόσφατον τὸ ὑπὸ τῆς γενικῆς συνόδου τῆς Καρχηδόνας (426), μετέχοντος καὶ τοῦ ἱεροῦ Ἀθγουστίνου, διθὲν εἰς τὸν Κελεστίνον μάθημα ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἀφρικανοῦ ἱερέως Ἀπιαρίου, ὑπὲρ οὗ δεχθεὶς ἑκκλησίαν ἀνεμίχθη ὁ πάπας εἰς τὰ τῆς ἀφρικανικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ σύνοδος διαρρήδην καὶ ἐμφανικῶς ἀπέκρουσε πᾶσαν οἰανδήποτε ἀνάμειξιν τοῦ πάπα εἰς τὰς ἐν Ἀφρικῇ ὑποθέσεις—παραδοχὴν ἐκκλησιῶν κληρικῶν ἢ ἐπισκόπων, ἀποκατάστασιν ἀφορισθέντων ἢ καθαιρεθέντων καὶ ἀποστολῆν ἐτι λεγᾶτων ἢ καὶ executores τῶν ἀποφάσεων τῆς Ρώμης «ὅπως μὴ εἰσαγάγωμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐγῶτισμόν. τοῦ κόσμου». Ἐπιστολὴ Ortaremus τῆς ἐν Καρχηδόνι συνόδου πρὸς τὸν Κελε-

βάσουσι) εἰς τὴν Σύνοδον «τὰ πάλαι ὁρισθέντα», δηλ. τὴν περὶ τοῦ ζητήματος γνώμην τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ὃ δὲ Κελεστίνος δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ Σύνοδος θὰ παρᾶσχῃ τὴν ἑαυτῆς «συγκατάθεσιν», δηλ. θὰ ἐπιδοκιμάσῃ αὐτὰ καὶ παρέχουσα εἰς αὐτὰ τὸ ἑαυτῆς ὑπέρτατον κῦρος θὰ καταστήσῃ αὐτὰ ὑποχρεωτικὰ διὰ τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν. Ἡ ἀπόφασις ἢ γνώμη τῆς Ῥωμαϊκῆς συνόδου εἶνε ἀπόφασις μερικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἵνα καταστῇ ὑποχρεωτικὴ ἔχει ἀνάγκην τοῦ κύρους, τῆς ἐπιδοκιμασίας, τῆς «συγκατάθεσεως» τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἣν ἐκπροσωπεῖ ἡ οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ὡς ἐξασφαλίζουσα, ὡς αὐτὸς ὁ πάπας λέγει, «τὴν παρουσίαν τοῦ ἁγ. Πνεύματος», δηλ. τὴν ἀναμφισβήτητον ἀλήθειαν. Ὅτι τοιαύτην σημασίαν ἔχει ὁ ἐπίλογος τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κελεστίνου ἀποδείκνυται πρῶτον ἐκ τοῦ ὅλου περιεχομένου αὐτῆς, ἐν ᾧ ἐξαιρέται τὸ κῦρος πάντων ἐν συνόλω τῶν ἐπισκόπων, ὡς διαδόχων τῶν ἀποστόλων—φορέων τῆς δογματικῆς ἀληθείας, ἄνευ διακρίσεως ἢ προνομίου μεταξὺ αὐτῶν· δεύτερον ἐκ τοῦ ὅτι ἐπιζητεῖται ἡ «συγκατάθεσις» τῆς Συνόδου· ἢ δὲ συγκατάθεσις ἀποκλείει ἐξίτησιν ἢ ὑπεταγήν· τρίτον ὅτι μόνη ἡ συγκατάθεσις τῆς Συνόδου θὰ καταστήσῃ τὴν γνώμην ἢ ἀπόφασιν τῆς Ῥωμ. συνόδου ὑποχρεωτικὴν εἰς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν: «Ἐπειδὴ τοῦτο, ὅπερ ἂν γνῶτε, δοκεῖ ὑπὲρ τῆς πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἀμεριμνίας κεκρῖσθαι· τέταρτον, διὰ τῶν ἐνθουσιωδῶν ἐπιφωνήσεων, μεθ' ὧν οἱ παρόντες ὑπεδέχθησαν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς παπικῆς ἐπιστολῆς, ὃ Κελεστίνος ἀνεκηρύχθη «ὁμόψυχος τῆς συνόδου» καὶ οὐχὶ ἡ Σύνοδος ὁμόψυχος τοῦ πάπα, ὅτε θὰ ἐδικαιολογεῖτο πως ἡ λατινικὴ ἀποψις. Ὅτε τὴν ἐπαύριον, μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν λεγάτων ὑπογραφήν τῶν πρακτικῶν τῆς 22 ἰουνίου, ἡ Σύνοδος ἔγραψε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα «ἀναφορὰν» περὶ τῆς ἀφίξεως τῶν λεγάτων καὶ τῶν πεπραγμένων τῆς 11 ἰουλίου. σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἔγραψε πνεῦμα, ἐν γνώσει τῶν λεγάτων λέγουσα: «Οἱ ἄνδρες (οἱ λεγάτοι) παραγενομένοι τὴν γνώμην πάσης τῆς κατὰ τὴν Δύσει συνόδου φανεράν τῇ ἐνταῦθα γενομένη συνόδῳ πεποιήνασι (=ἐξεβίβασαν) διὰ τῶν γραμμάτων, σύμφωνόν τε ἡμῖν τὸ φρόνημα τῆς πίστεως. ἔδειξαν καὶ ἡμῖν ὁμόψυχοι γενένηνται, ἀναγκαίως καὶ περὶ τῆς αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς συμφωνίας πράξαντες τὰ εἰκότα»¹.

σιτνον, παρὰ Mansi iv c. 515—516. πρβλ. καὶ Batiffol: Le Siège apostol. p. 242—244.

1. Schwartz I, I, 3. p. 63 64. Εἶνε προφανὲς ἐκ τῶν ἀνωτέρω αὖ τὰ

Αὐτὸς τέλος ὁ Κύριλλος, ὁ «τὸν τόπον διέπων» τοῦ πάπα, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 11 Ιουλίου, προκειμένου νὰ ὑπογράψωσιν οἱ λεγαῖτοι τὰ Πρακτικὰ τῆς 22 Ιουνίου, εἶπε «Συνήνεσαν δὲ καὶ τῇ ψήφῳ, τῇ ἐξενεχθείσῃ κατὰ τοῦ αἰρετικοῦ Νεστορίου παρὰ τῆς ἀγιωτάτης συνόδου, τῆς συναχθείσης ἐνταῦθα, κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν. Διὸ προσαγέσθω (τὰ ὑπομνήματα) τῇ θεοσεβείᾳ αὐτῶν, ὥστε καὶ ἰδία ὑποσημειώσῃ, κατὰ τὸ σύνηθες, φανερὰν καταστήσῃ τὴν πρὸς ἅπαντας ἡμᾶς κανονικὴν συναίνεσιν»¹. Πάντα ταῦτα οὐδὲ σκιὰν καταλείπουσιν ἀμφιβολίας ὅτι ὁ ἐπίλογος τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κελεστίνου δὲν εἶνε «πρόσκλησις πρὸς τὴν σύνοδον νὰ ὑπογράψῃ τὰ ἐν Ρώμῃ ἀποφασισθέντα», ὡς διακηρύττουσιν οἱ νεώτεροι κατολικοί, ἀλλὰ βεβαίως ὅτι ἡ Σύνοδος θὰ περιβάλλῃ διὰ τοῦ ὑπερέτερου αὐτῆς κύρους τὴν περὶ Νεστορίου μερικὴν γνώμην καὶ ἀπόφασιν τῆς Ῥωμ. Ἐκκλησίας. Ὅτι δὲ

«ἐκβιβᾶσους» τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κελεστίνου ὀρθῶς ἐρμηνεύεται μόνον διὰ τῶν λόγων τῶν ἀκουσάντων αὐτὴν συνοδικῶν «τὴν γνώμην φανερὰν κεποιήκασιν» καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ νεοκατολικοῦ «ἐκτελέσους», exécutent, ὅπως ἀδιανοήτου. Τὸ δὲ «πράξαντες τὰ εἰκότα»=ὑπογράψαντες τὸ πρακτικὸν τῆς καταδίκης τοῦ Νεστορίου.

1. Πάντα ὁμοῦς ταῦτα, τὰ οὕτω σαφῆ, οἱ νεώτεροι κατολικοί, οἵτινες οὐδὲ τὴν παρομοίωσιν τοῦ Κελεστίνου, πρὸς τὸν Παῦλον καὶ οὐχὶ τὸν Πέτρον, ὡς αὐτοὶ θὰ ἤξιουν, ὑπ' ὅψει λαμβάνουσι, παριστῶσιν ὡς ἐξῆς. Ὁ μὲν Batiifol: Le Siège apost. p. 379—380 γράφει ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Κελεστίνου εἶνε hommage à l' autorité du Concile, invitation à souscrire à la décision prise à Rome· ὁ Hefele λέγει ὅτι «διατάσσει αὐτοῖς ἐν παντί ν' ἀκολουθήσωσιν τὸν Κύριλλον, περιφρουροῦντες ὁμοῦς τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, καὶ ν' ἀποφύγωσιν ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὰς μεταξὺ νεστοριανῶν καὶ τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν συζητήσεις, ἀλλὰ νὰ περιορισθῶσιν νὰ κρίσωσιν τὰς παρουσιαζομένας γνώμας· Histoire des Conciles II p. 290 μεταφρ. γαλ. ὁ δὲ πάπας Πίος ὁ 1α' ἐν τῇ προσφάτῳ Ἐγκυκλίῳ του Lux veritatis οὕτως μεταφράζει τὸν ἐπίλογον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κελεστίνου: Nous avons envoyé nos saints frères et collègues... afin qu'ils interviennent dans vos discussions et exécutent ce qui a été antérieurement décidé par nous et aux instructions desquels, nous n' en doutons pas, votre sainteté se fera un devoir de se conformer, ὅπερ ἐστὶν ἑλληνιστὶ μεθερμηνευόμενον «Ἀπεστείλαμεν τοὺς ἀγίους ἡμῶν ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἵνα μετάσχωσιν τῶν συζητήσεων ὑμῶν καὶ ἐκτελέσωσιν τὸ παρ' ἡμῶν πρότερον ἀποφασισθὲν καὶ εἰς ὧν τὰς ὁδηγίας ἡ ὑμετέρα ἀγιότης, δὲν ἀμφιβάλλομεν, θὰ θεωρήσῃ καθήκον νὰ συμμορφωθῇ!». Καὶ ὁμοῦς ὁ Κελεστίνος αὐθημερὸν (15 Μαΐου) γράφας πρὸς τὸν Θεοδοσίον, περὶ μὲν τῆς ἐξενεχθείσης ἐν Ρώμῃ ἀποφάσεως οὐδὲν λέγει, παρακαλεῖ δὲ αὐτὸν νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ καινοτομία τις περὶ τὴν πίστιν νὰ γίνῃ ἐν τῇ Συνόδῳ.

οὕτως ἀντελήφθη ἡ Σύνοδος τῆς ἐπιστολῆς τοῦ πάπα, κατέστησε δὴλον δι' ὧν εἶπεν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς πάντων τῶν παρόντων ἐπισκόπων ἀναβοησάντων «Αὕτη δικαία κρίσις νέφ Παῦλω Κελεστίνῳ· νέφ Παῦλω Κυρίλλῳ. Κελεστίνῳ τῷ φύλακι τῆς πίστεως, Κελεστίνῳ τῷ ὁμοψύχῳ τῆς συνόδου· Κελεστίνῳ εὐχαριστεῖ ἡ σύνοδος. Εἷς Κελεστίνος, εἷς Κύριλλος. Μία πίστις τῆς συνόδου· μία πίστις τῆς Οἰκουμένης». Ὁ ἐνθουσιασμός οὗτος τῶν αἰγυπτίαν ἐπισκόπων—διότι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα περὶ αὐτῶν κυρίως ἐνταῦθα πρόκειται—ἐξεδήλου τὴν ἱκανοποίησιν, ὅτι ἡ θέσις τοῦ Κυρίλλου, ἡ ἐν τῷ μεταξὺ ὄλοσχερῶς κλονηθεῖσα ἐν Κπόλει, ἐνισχύθη διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμοφωνίας καὶ τῆς Ρωμ. Ἐκκλησίας, τῆς ἐκπροσωπούσης τὴν δύσιν, ὡς ἤθελον νὰ πιστεύωσιν οἱ περὶ τὸν Κύριλλον. Μετὰ τοῦτο οἱ λεγάτοι παρεκάλεσαν ὅπως ἡ μὲν ἐπιστολὴ τοῦ πάπα καταχωρηθῆ εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνόδου, λάβωσι δὲ γνῶσιν αὐτῶν καὶ αὐτοὶ καὶ ἐν ἐπισημῶ συνεδρίῳ προσυπογράψωσιν αὐτά. Δεκτῶν γενομένων τούτων οἱ πατέρες ἐκλήθησαν εἰς συνεδρίαν διὰ τὴν ἐπαύριον¹.

(Συνεχίζεται)

ΑΔΑΜ. Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

1. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν πρὸς τιμὴν τοῦ Κελεστίνου καὶ Κυρίλλου ἀναφώνησιν τῶν περισταμένων, τὰ φερόμενα Πρακτικὰ, κατὰ τὸν Βατικανὸν κώδικα, (διότι ὁ ἀρχαιότατος, Ἀθηναϊκός, οὐδὲν λέγει τοιοῦτο, βλ. ἐκδ. Schwartz I, 1 s. p. 57), παρεμβαλλουσιν ὅπως ἀνεξηγήτους λόγους τῶν λεγάτων, τοὺς ὁποίους ὁ μὲν Duchesne, III, p. 355 φρονίμως παραλείπει, ὁ Batifol ὁμοίως (ἐνθ' ἄνωτ. p. 380—381) παραθέτων ἐρμηνεύει κατ' ἴδιον τρόπον, ὅτι δηλ. ὁ ἐπ. Προϊέκτος «ὅπως ἀνατρέψῃ τὸ ἐπαμφοτερίζον τοῦ ἐν τῇ ἀνευφημίᾳ τῶν συνέδρων παραλληλισμοῦ τοῦ Κελεστίνου καὶ Κυρίλλου, παρετήρησεν ὅτι ἡ σημασία τῆς ἐπιστολῆς τοῦ πάπα εἶνε ὅτι ἡ Σύνοδος πρέπει νὰ ἐκιελέσῃ τὰ ἐν Ρώμῃ ἀποφασισθέντα, συμφῶς πρὸς τὴν κοινὴν πίστιν καὶ ἐπ' ὀφειλῆ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, μεθ' ἧς ὁ μὲν Καισαρείας διεκήρυξεν ὅτι ὄντως αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Κελεστίνου πρὸς τὸν Κύριλλον, τὸν Ροῦφρον, τὸν Ἰουβειόλιον καὶ τὰς ἐκκλησίας Ἀντιοχείας καὶ Κπόλεως ἐκοινοποίησαν ἀπόφασιν καὶ τρόπον διαδικασίας, πρὸς ἣν ἡ σύνοδος συνεμμορφώθη ὁ δὲ πρεσβύτερος Φίλιππος ἠχαραρίσθη τὴν Σύνοδον διὰ τὰς σπυφημίας αὐτῆς. ἐν αἷς ἐπιθυμῶ νὰ ἴδῃ μόνον προσχώρησιν τῆς συνόδου εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πάπα, εἰπόν δι' ὅλους ῥωμαϊκῆς ἐκφράσεως τὰ μέλη ἠνώθησαν μετὰ τῆς κεφαλῆς διότι, ὡς γνωρίζουσι, λέγει, οἱ πατέρες, κεφαλὴ πάσης τῆς πίστεως καὶ κεφαλὴ τῶν ἀποστόλων εἶνε ὁ μακάριος Πέτρος». Τὸ ἀσυνάρτητον τῶν φερομένων τούτων λόγων τοῦ τε Προϊέκτου καὶ τοῦ Φιλίππου (τὸ ἑλληνικὸν κείμενον καὶ κατ' αὐτὸν τὸν Βατίfol αὐτ. p. 381 η εἶνε συγκεχυμένον), οὐκ ἐκ τῆς συνεχείας οὕτε καὶ ἄλλως ἐξηγούμενον, πείθει ὅτι τὰ πρακτικὰ εἶνε ἠλλοιωμένα, πρὸς ἐξοικονόμησιν τῆς δυσφορίας τῶν λεγάτων, οἵτινες πρὸ τῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως τῆς 22 ἰουνίου, οὐδὲν λεγούσης περὶ τῆς δῆθεν κρίσεως ἐν τῇ προκειμένῃ ὑποθέσει μετοχῆς τοῦ ῥωμαίου ἐπισκόπου, ἤξιωσαν ν' ἀναγραφῆ τι περὶ τούτου σχετικόν, ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων. Τὰ ἴχνη τῆς δυσφορίας ταύτης θὰ εὐρωμεν σαφῆ ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 11 ἰουλίου. Εἶνε φυσικόν, ἐκ τούτου, ὅτι συγκεχυμένως παραδίδονται καὶ αἱ δηλώσεις τοῦ Καισαρείας καὶ τοῦ Ἀγκύρας,